

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۶/۰۵/۱۱

میر عبدالواحد سادات

از شمس النهار و تجدد

تا:

نشریه «شریعت» و تعصب کور ملا کراسی طالبانی

مصدق حال ما کلام شاعر است که:

ترقیات عالم روبه بالاست
ما از بالا به پایین می ترقیم

از شمس النهار ، بنیاد گزاری مطبوعات مدرن ، آغاز تجدد و مدرنیته در نیمه دوم قرن (۱۹ م) تا:

راديو شریعت ، طالبانیزیم و مردود خواندن تجدد ، در اخیر ربع اول قرن (۲۱ م) در نیمه دوم قرن (۱۹ م) علامه سید جمال الدین و در اخیر ربع اول قرن (۲۱ م) هیبت اله آخوند طراز دیوبندی اوایل قرن (۲۰ م) نهضت مشروطیت و سر باختن سالار آن مولانا محمد سرور واصف قندهاری در راه آزادی و با این پیام و خشورانه تاریخی:

ترک جان و ترک مال و ترک سر
در ره مشروطه اول منزل است

در اواخر ربع اول قرن (۲۱ م) برقراری امارت اسلامی (اسارت اسلامی) قندهار
در اوایل قرن (۲۰ م) سراج الاخبار و مولوی عبدالروف " خاکی "

در اخیر ربع اول (۲۱ م) شیخ عبدالحکیم « بحر العلوم » اکوره ختک پاکستان
صد سال قبل:

قانون اساسی ، قانون مطبوعات ، نهضت امانی و محمود طرزی ، داوی ، محمد ولی خان دروازی ، لودین ، غبار ،
نذیبه و در تداوم آن محمودی ، مولانا خسته ، سید اسماعیل بلخی ، انیس و ...

در ربع اخیر قرن (۲۱ م) و در روز مطبوعات:

فتوای قتل مخالفان در خارج توسط نطق سابق شبکه حقانی

با این مرور ارتجالی و نه ارتجالی ، کلام شاعر که در شروع تذکار بافت ، مصداق حال و روز گار ما است.
مقصر کی است ؟

پاسخ عام و شعار زده ما این است که:

اجنبی و از انگلیس ، تاروس ، امریکا و پاکستان و ...
اما:

جواب شعوری و نقادانه این است که:

خود ما و من مقصرم!

شاید این دلیل ساده پشتوانه استدلال ما شود که:

هیچگاهی و در تمام دوره ها در دفاع از ارزشها و بویژه ارزش متعالی آزادی ، حق بیان و مطبوعات آزادیگیر و
استوار نبوده ایم.

به همین خاطر در روز جهانی مطبوعات حرف و سخن محکم برای تبجیل ازین روز نداریم.
به هر حال:

د پانو شمیره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنی د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرو مخکې په خیر و لولئ

باید پاسدار و مدافع مطبوعات آزاد باشیم که وجدان جامعه متمدن و رکن چهارم قدرت است. افغانستان در شرق و آسیا در ردیف محدود کشور های قرار دارد که سابقه داشتن مطبوعات آن تا یک ونیم میرسد. سوم ماه می روز جهانی آزادی مطبوعات است و افغانستان زیر سیطره طالبان بسرعت دراه تهدید و تحدید آزادی مطبوعات سیر مینماید و حسب گذارش منتشره:

افغانستان زیر سیطره طالبان و در حدود پنجسال اخیر بسرعت دراه تهدید و تحدید آزادی مطبوعات سیر مینماید و حسب گذارش منتشره ، افغانستان در رتبه (۱۷۵ از ۱۸۰) کشور، در در قعر جدول آزادی مطبوعات قرار دارند، که سیر نزولی و سقوط هولناک را نشان میدهد. شمس النهار بحیث اولین اخبار در نخستین مطبعه سنگی کشور و در باغ علم گنج به اهتمام مرحوم میرزا عبدالعلی خان ، بچاپ رسید.

این اخبار نقطه عطف تلاش امیر شیر علیخان در تطبیق ریفورمها بخاطر دولت سازی و تغییرات اجتماعی بود و نشر آن در فهرست پیشنهادی سید جمال الدین افغان به امیر موصوف نیز وجود داشت.

از آن زمان تا کنون سیر و تطور مطبوعات با فراز و فرود های جدی همراه بوده است ، ریفورم های امیر حبیب اله ، زمینه نشر اولین و دومین اخبار (سراج الاخبار) را بوجود آورد و جنبش مشروطیت اول و دوم و تلاشهای محمود طرزی که بحیث پدر ژونالیزم شناخته میشود ؛ صفحه یی با اهمیت در گشودن دروازه های مطبوعات مدرن در کشور میباشد.

خطاطی سراج الاخبار بشمول عنوان همین شماره توسط خطاط بزرگ و معروف جناب سید ایشان حسینی فقید ، برادر ارشد خطاط هفت قلمی و شخصیت بزرگ فرهنگی سید محمد داود حسینی فقید ، صورت گرفته است.

در دهه دیموکراسی شاهی بیشترین اخبار غیر دولتی و آزاد فعال بود و تعداد آنرا تا (۳۴) قید نموده اندوزیادترین اخبار و نشرات دولتی بعد از نهضت امانی در سالهای حاکمیت ح د خ ا (حزب وطن) وجود داشت ، البته آزادی مطبوعات در تمام این چهارده دهه با مد و جذر های جدی و متفاوت همراه بوده است.

در دو دهه اخیر در افغانستان (۸۶) تلویزیون ؛ (۲۲۲) رادیو و (۱۴۶) اخبار و مجله بنشر میرسد و جایگاه (۱۲۲) را در جهان بحساب مطبوعات و آزادی آن احراز مینماید . البته در سالهای اخیر چندین میلیون افغان در داخل و خارج افغانستان در فیسبوک ، توئیتر و ... فعال می باشند.

واضع است که تغییرات کمی چشمگیر بود و اما متأسفانه « رکن » چهارم قدرت (مطبوعات و رسانه ها) از لحاظ کیفی در سطح نازل قرار داشت و آفت انجیوسالاری نیز درین تنزیل نقش داشته است. طرح این سوال حایز اهمیت جدی است که:

چرا مجموع نشرات به محور منافع افغانستان فعالیت نمیکردند ؟

موثریت این نشرات در مسایل اساسی صلح ؛ ثبات و گذار به بازسازی و رفتن بشاهراه ترقی از چه قرار بود ؟

آیا در راه وصل کردن روان بودند و یا در مسیر فصل کردن تیشه میزدند ؟

و در یک سخن ، در جدل تاریخی علم و جهل جایگاه آن در کجا بود ؟

البته بررسی این سوالات ایجاب نقد و ارزیابی دقیق و مسلکی را مینماید.

کمال مطلوب است تا صحبت پیرامون آزادی مطبوعات را ، با ذکر خیر یکی از سابقه داران اهل مطبوعات و مبارز استوار و پیگیر آزادی مطبوعات ، این یادداشت را پایان دهیم:

این شخصیت ارجمند ملی و حقوقدان سابقه دار جناب عبدالحمید " مبارز " ، نویسنده آثار فراوان میباشد که با مشروطیت سوم افغانستان حشر و نشر داشته و در سال (۱۹۵۷ م) مدیر مسوول روزنامه نیس و در رژیم های مختلف عهده دار وظایف مهم بوده است . و تا اخیر عمر و در بیشتر از نود سالگی کماکان مدافع آزادی مطبوعات بود و در حسرت آزادی به جاودانه گی پیوست ، که روانشان را شادمیخواهیم.

روان بزرگان را که با فداکاری:

بخاطر تجدد ، ترقی و گذار تاریخی افغانستان از عقب ماندگی قرون بشاهراه انکشاف و پیشرفت صادقانه تلاش نموده اند گرمای بداریم و برای کسانی که در:

در جدل جاری:

مشروع و مشروطه

بخاطر آزادی و مطبوعات آزاد ، مبارزه مینمایند و متحمل مشقات گردیده اند ، موفقیت ارزونماییم.

در یادمانی ازین روز روان خیر نگاران و مبارزان آزادی مطبوعات که جام شهادت نوشیده اند ، شادمیخواهیم.

باذکر شعری که در پیشانی اخبار شمس النهار درج است و به امید آزادی و مطبوعات آزاد این یادواره رامی بندیم:

کاری که بر توکل تو کردم ابتدا

یارب به فضل خویش رسانش به انتها

با حرمت

میر عبدالواحد سادات

د پانوی شمیره: له 2 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پټه له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلېکنې دلېکنیزې بنې پازوالي دلېکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په څير و لولئ